

Uplatnění peněžitého nároku ve zkráceném řízení v České republice

Právní úpravu zvláštního, tzv. **zkráceného nebo také rozkazního řízení**, ve kterém je možné na dlužníkově vymáhat nesplacenou pohledávku rychlejší cestou než v klasickém soudním řízení, v České republice obsahuje zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, v § 172 - 174. Jako zkrácená nebo též rozkazní řízení se označují řízení, v nichž soud vydá rozhodnutí, které se nazývá **platební rozkaz** anebo směnečný či šekový platební rozkaz. Směnečný a šekový platební rozkaz předmětem tohoto pojednání nejsou.

Podle platné právní úpravy je zkrácené (rozkazní) řízení zjednodušenou formou řízení, ve kterém lze uplatnit **jakýkoliv peněžitý nárok v neomezené výši**, jestliže se důvodnost uplatněné pohledávky ze skutkových tvrzení uvedených žalobcem v žalobě jeví jako dostatečně zřejmá. Zjednodušení ve srovnání s klasickým soudním řízením spočívá v tom, že se jedná o **řízení, ve kterém neprobíhá jednání, neprovádí se dokazování a soud rozhodne bez slyšení žalovaného pouze podle obsahu žaloby**. Zároveň však vždy záleží na uvážení soudu, zda i při splnění stanovených podmínek věc vyřídí platebním rozkazem, anebo nařídí jednání a bude postupovat jako v každém jiném sporném řízení. Soud může platební rozkaz vydat i bez výslovné žádosti žalobce. Při podání návrhu na vydání platebního rozkazu **není povinné zastoupení advokátem**.

Obsahem platebního rozkazu je **uložení povinnosti žalovanému, aby zaplatil uplatněnou pohledávku a náklady řízení do 15 dnů od doručení**, anebo v téže lhůtě podal opravný prostředek, který se nazývá **odpor**. Platební rozkaz musí být doručen **do vlastních rukou žalovaného (všech žalovaných)**. Proto platební rozkaz nelze vydat, jestliže je žalovaný neznámého pobytu anebo se zdržuje v cizině. Doručovat platební rozkaz do ciziny nelze.

Podáním odporu se platební rozkaz ruší. K tomu stačí, podá-li odpor i jen jeden z více žalovaných. Odpor má být odůvodněn, avšak pro nedostatek důvodů nelze odpor odmítnout, proto i neodůvodněný odpor způsobí zrušení platebního rozkazu. Po zrušení platebního rozkazu soud nařídí jednání a věc rozhodne v klasickém soudním řízení rozsudkem.

Platební rozkaz, proti němuž nebyl odpor podán, **nabývá účinků pravomocného a vykonatelného rozsudku a je exekučním titulem**. Nesplní-li povinný dobrovolně platebním rozkazem uložené povinnosti, může se oprávněný domáhat nařízení výkonu rozhodnutí.

Proti výroku o nákladech řízení uvedenému v platebním rozkazu se jako opravný prostředek podává odvolání, které však zrušení platebního rozkazu nezpůsobí.

Náležitosti návrhu na vydání platebního rozkazu

Návrh na vydání platebního rozkazu musí obsahovat veškeré náležitosti, které občanský soudní řád stanoví pro všechna podání obecně (§ 42 odst. 4, § 79 odst. 1), a dále je nezbytné, aby žalobce uvedl všechny skutečnosti tak, aby z nich uplatněné právo vyplývalo a soud mohl rozhodnout pouze na tomto základě. Z návrhu tak musí být patrné, **kterému soudu je určen** – podle pravidel soudní příslušnosti, **kdo je činí** – přesné označení jménem, příjmením, adresou, či názvem, sídlem, v případě podnikatelů i identifikačním číslem, **které věci se týká**

– označení procesní věci, **co sleduje** – tzv. petit nebo účel podání, a musí být **podepsán a datován**. V návrhu musí být **označena žalovaná strana** – jménem, příjmením, bydlištěm, popřípadě rodným číslem; pokud se jedná o právnickou osobu, obchodní firmou nebo názvem, sídlem a identifikačním číslem. V návrhu musí být vyličený všechny **rozhodující skutečnosti**, označeny **důkazy** (zejména faktury, výzvy k zaplacení) - ze skutečností uvedených žalobcem musí vyplývat zejména vznik, výše a splatnost jeho nároku, výše úroků z prodlení a doba, od které se úroky požadují – z návrhu musí být patrné, **čeho se žalobce dovolává**.

Žalobce je povinen písemné důkazy, jichž se dovolává, k návrhu připojit, a to v listinné nebo v elektronické formě. Návrh v listinné podobě je třeba předložit s potřebným počtem stejnopisů a s přílohami tak, aby jeden stejnopis zůstal u soudu a aby každý účastník dostal jeden stejnopis. Podání v jiných formách se činí pouze jedním stejnopisem. K podání učiněnému elektronicky lze připojit také všechny jeho přílohy v elektronické podobě.

Soud příslušný pro podání návrhu

Podle pravidel **věcné příslušnosti** jsou k projednání a rozhodnutí o návrhu na vydání platebního rozkazu příslušné **okresní (v Praze obvodní) soudy**. V případě sporů vyplývajících ze závazkových obchodních vztahů mezi podnikateli při jejich podnikatelské činnosti jsou věcně příslušné **krajské soudy (v Praze Městský soud)**, s výjimkou případů, **kdy předmětem sporu je peněžité plnění, jehož hodnota nepřesahuje 100 tis. Kč** – návrh na vydání platebního rozkazu, v němž žalobce uplatní právo nedosahující této hodnoty, projednávají rovněž **okresní soudy (v Praze obvodní soudy)**.

Podle pravidel **místní příslušnosti** je místně příslušný **obecný soud žalovaného** (§ 84 občanského soudního řádu). Podle § 85 občanského soudního řádu **obecným soudem fyzické osoby je okresní soud, v jehož obvodu má své bydliště**, a nemá-li je, okresní soud, v jehož obvodu se zdržuje. Má-li fyzická osoba bydliště na více místech, jsou jejím obecným soudem všechny okresní soudy, v jejichž obvodu bydlí s úmyslem zdržovat se tam trvale – což nemusí znamenat „trvalý pobyt“ podle předpisů o evidenci obyvatel. Pokud se jedná o fyzickou osobu, která je podnikatelem a jde o věc vyplývající z obchodních vztahů, **obecným soudem je okresní soud, v jehož obvodu má podnikatel místo podnikání** (tj. adresa zapsaná v obchodním či jiném rejstříku), a nemá-li je, je jím okresní soud bydliště nebo pobytu. **Obecným soudem právnické osoby je okresní soud, v jehož obvodu má své sídlo**. U některých právnických osob však platí výjimky, které se týkají zejména státu, obce, vyššího územně samosprávného celku. Tyto jsou upraveny v § 85 o.s.ř.

V případě, že je k projednání a rozhodnutí věci věcně příslušný krajský soud a místní příslušnost se řídí obecným soudem, je **místně příslušným ten krajský soud, v jehož obvodu se nachází obecný soud účastníka**.

Soudní poplatek

Podle přílohy k zákonu č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, za návrh na zahájení řízení, jehož předmětem je peněžité plnění do částky 15.000,- Kč včetně, činí soudní poplatek **600,- Kč**; jde-li o částku vyšší, poplatek činí **4% z této částky**.

Z podaného odporu se soudní poplatek nevybírání.

Elektronický platební rozkaz

Občanský soudní řád v ustanovení § 174a počítá též s elektronickým platebním rozkazem, který soud může na návrh žalobce vydat, jestliže je návrh podán na elektronickém formuláři podepsaném zaručeným elektronickým podpisem žalobce a nepřevyšuje-li peněžité plnění požadované žalobcem částku 1.000.000,- Kč. Pro elektronický platební rozkaz jinak obdobně platí to, co bylo uvedeno shora o platebním rozkazu. Soudní poplatek za návrh na vydání elektronického platebního rozkazu, jehož předmětem je peněžité plnění do částky 15.000,- Kč včetně, činí **300,- Kč**; jde-li o částku vyšší, soudní poplatek činí **2% z této částky**.

Právní úprava

- Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů